

**УПРАВЛІННЯ ОСВІТИ, МОЛОДІ ТА СПОРТУ
ХМІЛЬНИЦЬКОЇ МІСЬКОЇ РАДИ
ЛОЗІВСЬКИЙ ЛІЦЕЙ ХМІЛЬНИЦЬКОЇ МІСЬКОЇ РАДИ**

від 09.01.2026

**НАКАЗ
с.Лозова**

№11

**Про організацію навчального процесу
в умовах повного блекауту під час воєнного стану
на 2026 рік**

Відповідно до Указу Президента України від 20 жовтня 2025 року № 793/2025 "Про продовження строку дії воєнного стану в Україні", у зв'язку з триваючою широкомасштабною збройною агресією Російської Федерації проти України, у зв'язку з частими обстрілами енергосистеми нашої держави, задля організації навчання в умовах повного блекауту під час воєнного стану,
НАКАЗУЮ:

1. Створити Команду швидкого реагування на випадок повного блекауту та створити алгоритм дій. *(Додаток 1)*

Адміністрація

2. Затвердити функціональні обов'язки групи, відповідальної за організацію навчання під час повного блекауту. *(Додаток 2)*

Адміністрація

3. Провести навчання відповідно Порядку організації заходів.

Директор

3. Затвердити план заходів щодо утримання в стані готовності заклад освіти у випадку повного блекауту. *(Додаток 3)*

Адміністрація

4. Провести загальношкільні батьківські збори, на яких ознайомити батьків з сучасними реаліями та підготувати їх до виникнення непередбачуваних ситуацій під час навчального процесу, пояснити план дій. *(Додаток 4)*

Адміністрація, класні керівники

5. Провести виховні години в кожному класі та пояснити учням їхні дії на випадок блекауту. *(Додаток 5)*

Класні керівники

6. Виготовити вказівні пам'ятки та розмістити на інформаційних стендах у закладі освіти. *(Додаток 6)*

Адміністрація

7. Забезпечити психологічну підтримку здобувачів освіти. Сприяти адаптації до ситуацій, які можуть виникнути.

Психолог

8. Контроль за виконанням наказу залишаю за собою.

Директор Лозівського ліцею

Світлана ЛУКАШУК

З наказом ознайомлені

Тетяна ШЕВЧЕНКО
Зоряна НАДКРЕНИЧНА
Оксана КОСТЕНКО
Марія КОРОЛЬ
Світлана МАЗУР
Людмила СЛОБОДЯНЮК
Наталя САМОЛЮК
Юлія СІНИК
Дмитро АНДРІЙЧЕНКО
Людмила БУНЯК
Марина ТОМАШЕВСЬКА
Ярослав БОЙКО
Владислав АВКСЕНТЬЄВ
Галина СКЛОННА
Наталя ЯРЕМА
Тетяна СІЧКАРУК
Юлія МЕЛЬНИК
Людмила НАУМОВА
Володимир КОСТЕНКО
Сергій САМОЛЮК
Сергій ШЕВЧЕНКО
Наталя ПАРАЩУК
Олександр НАУМОВ
Наталя БУГЕРА
Ганна ТИШКІВСЬКА

Склад команди швидкого реагування на випадок повного блекауту

Світлана ЛУКАШУК - директор ліцею
Тетяна ШЕВЧЕНКО - заступник директора з НВР
Юлія МЕЛЬНИК - заступник директора з ВР
Людмила БУНЯК - практичний психолог
Зоряна НАДКРЕНИЧНА - вихователь дошкільного підрозділу
Марія КОРОЛЬ - класний керівник 2 класу
Світлана МАЗУР - класний керівник 3 класу
Оксана КОСТЕНКО - класний керівник 4 класу
Людмила СЛОБОДЯНЮК - класний керівник 5 класу
Ярослав БОЙКО - класний керівник 6 класу
Марина ТОМАШЕВСЬКА - класний керівник 7 класу
Людмила БУНЯК - класний керівник 8 класу
Наталя САМОЛЮК - класний керівник 9 класу
Юлія СІНИК - класний керівник 10 класу
Дмитро АНДРІЙЧЕНКО - класний керівник 11 класу

Алгоритм дій для Команди швидкого реагування Лозівського ліцею під час тривалого блекауту

1. Директор закладу освіти при виникненні блекауту негайно активує Команду швидкого реагування. Веде контроль за всіма діями членів Команди, які призначені відповідальними за певними напрямками діяльності.
2. Команда швидкого реагування:
 - у випадку блекауту негайно активуються відповідно до своїх обов'язків: проводять інструктажі, ведуть контроль за енергозбереженням, водопостачанням, харчуванням, організацією освітнього процесу, комунікацією з навколишнім світом, відстежують канали новин...;
 - визначають тривалість блекауту, розробляють детальний план евакуації за потреби, спостерігають за використанням електроприладів, при можливості вводять обмеження на користування певними особистими речами в закладі освіти;
 - підтримують постійний зв'язок з людиною, яка буде надавати актуальну та достовірну інформацію про ситуацію в країні, контролювати всі засоби зв'язку на момент поломки чи якоїсь надзвичайної ситуації, забезпечують доступ до каналів спілкування в закладі освіти для всіх учасників навчально-виховного процесу, організують підтримку роботи мобільних пристроїв в окремо визначеному для цього місці;
 - організують освітлення всіх приміщень, де навчаються діти; підтримують тепловий режим; створюють відповідні місця, де можна зігрітись за допомогою використання обігрівачів, теплих ковдр чи інших засобів обігріву;

- організують харчування через відповідальну особу, створюють запас продуктів тривалого зберігання, складають графік використання води, якщо це можливо, контролюють санітарний лад;
 - сприяють організації навчально-виховного процесу шляхом різноманітних методів навчання: друковані матеріали, інтерактивні засоби передачі інформації; забезпечують доступ до навчальних матеріалів;
 - ведуть посилений контроль за медичною допомогою через медичну сестру закладу, яка відповідно може надавати першу медичну допомогу або коригувати дії педагогічних працівників у випадку надзвичайної ситуації, перевіряють наявність відповідних медичних засобів, організують поповнення аптечки;
 - допомагають практичному психологу контролювати психічний стан дітей, ведуть розмови з учнями про їхнє самопочуття та спостерігають за їхнім емоційним станом;
 - організують збір відходів з метою безпеки всіх учасників освітнього процесу;
 - проводять необхідні тренінги з відпрацювання вмінь та навичок;
3. Розробити інформаційні матеріали для здобувачів освіти, працівників закладу освіти, в яких мають бути чітко прописані правила поведінки під час блекауту.

За що відповідає Команда реагування в закладі освіти?

1. Розробляє алгоритм дій команди та дій інших учасників освітнього процесу у випадку блекауту та подає їх на затвердження керівнику закладу освіти;
2. Складає та оновлює паспорт безпеки закладу освіти, а його копію передає уповноваженому поліціянту, працівнику ДСНС та (за потреби) представникам інших органів державної влади;
3. Навчає, тренує, проводить тренінги для учасників освітнього процесу згідно з затвердженими алгоритмами дій у випадку настання непередбачуваної ситуації;
4. У разі настання непередбачуваної ситуації в закладі освіти реагує та діє згідно з алгоритмом, затвердженим керівником закладу освіти.

План заходів щодо утримання в стані готовності закладу освіти у випадку повного блекауту

№ з/п	Заходи	Відповідальні	Примітка
1	Оповістити всіх учасників освітнього процесу про загрозу блекауту.	Адміністрація, класні керівники	
2	Організувати оповіщення з інформацією через загальну шкільну групу, за потреби додатково використати шкільний дзвінок для виходу всіх учнів та вчителів на коридор.	Адміністрація, класні керівники	
3	Організувати оповіщення батьків про організацію роботи ліцею під час блекауту: забезпечення їжею, водою, теплим одягом...	Адміністрація, класні керівники	
4	Ознайомити всіх учасників освітнього процесу з планом дій під час блекауту.	Директор	
5	Спостерігати за всіма електроносіями, вимкнути все необхідне.	завгосп, класні керівники	
6	Забезпечити постійний моніторинг каналів загальнодержавного мовлення, мобільних застосунків.	завгосп, класні керівники	
7	Постійне спостереження за оновлення та контроль ситуації в країні.	завгосп, класні керівники	
8	Забезпечити заклад резервними приладами електроживлення та штучного освітлення.	Директор	
9	Обладнати кухонне приладдя для приготування їжі без електроенергії та забезпечити учнів їжею.	Директор	
10	Ознайомлення учнів з правилами поведінки під час блекауту.	Адміністрація, класні керівники	
11	Забезпечити спостереження за станом санітарних вузлів.	Адміністрація	
12	Підтримування психічної рівноваги учнів.	Психолог	
13	Забезпечити всі навчальні кабінети резервними приладами штучного освітлення.	Адміністрація, класні керівники	
14	Організувати роботу генератора для забезпечення роботи опалювального котла.	Директор	
15	Контролювати графік перерв та уроків, за потреби коригувати, відповідно до температури в закладі освіти.	Адміністрація	

Поради батькам «Як налаштувати своїх дітей на позитивний лад»

Під час війни діти потребують особливої уваги з боку батьків. Страх, тривога та нервові напруження – ці почуття особливо впливають на дитячу психіку.

1. Мінімізуйте перегляд новин з дитиною.

В ідеалі, уникайте їх перегляду при дитині. Задля власного спокою можна поставити дедлайн на їх перегляд, уникаючи постійного моніторингу соцмереж.

2. Говоріть з дитиною. Багато. Постійно.

Це прекрасний інструмент, який можна взяти із собою в укриття. Намагайтеся бути максимально чесними та озвучуйте лише правдиві факти або те, в чому дійсно впевнені і у що вірите самі.

3. Діти потребують тактильності.

Іншими словами, намагайтеся обіймати їх якомога частіше.

Для молодших дітей гарно спрацюють пальчикові ігри.

Можна спробувати створити максимальне відчуття безпеки: обійміть дитину; ритмічними, проте не динамічними погойдуваннями рухайтеся вправо-вліво або вперед-назад; можна паралельно з цим погладжувати дитину або намугикувати якусь мелодію.

І не важливо скільки Вашій дитині років: 4 чи 12...

4. Не соромтеся говорити зі своєю дитиною про власні почуття та емоції.

Ви живі! У Вас є емоції! Ви вчите дитину тому, що проявляти їх - це нормально.

5. Прислухайтесь до дітей. Найчастіше, вони транслюють те, що переживають і відчують мимовільно. Інколи, самі не розуміючи, що з ними відбувається.

Дуже гарно спрацює повторення за дитиною її ж тверджень. Наприклад: «Ти злишся на ... Так?», «Ти боїшся, що ...» і т.д.

6. Спостерігайте за грою дитини.

Саме в грі дитина проживає те, що свідомо прожити не в змозі. Гра може допомогти зрозуміти те, що дитина не зможе проговорити.

7. Не втомлюйтеся повторювати дитині, що ви поруч, що ви її захищаєте, турбуєтеся про неї, що вона не самотня.

Намагайтеся бути в зоні постійного доступу: фізично, по телефону, по відеозв'язку (у випадках, коли доводиться бути окремо).

8. Дозвольте дитині брати із собою важливу річ або іграшку.

Це створить додаткове відчуття безпеки. Якщо десь забувши лишатиме – нагадайте про неї. Якщо загубить – дозвольте посумувати, а, за потреби, запропонуйте обрати іншу для турботи.

9. Не ігноруйте можливості створити символічні ритуали перед сном.

Це може бути, наприклад, розмова на нейтральні або спільні теми або обійми із старшими дітьми. З молодшими дітьми може бути читання або складання казок, обійми та погладжування.

10. Дозволяйте дітям знімати напругу в конструктивний спосіб.

Це можуть бути найрізноманітніші ігри та техніки:

- можна рвати або зминати папір;
- гра в «паперові» сніжки;
- можна «боксувати» м'яку подушку;
- запропонуйте крик без крику: просимо дитину спробувати закричати, але без голосу (гучності);
- «стаканчик крику» або «мішечок крику»: можна кричати, але лише направивши цей крик в мішечок або стаканчик;
- ігри з водою (воду можна переливати із ємності в ємність) та піском.

Дії учнів на випадок блекауту

1. Зберігайте спокій, у разі виникнення тривожних думок звертайтеся до класного керівника, психолога чи інших вчителів закладу.
2. Спостерігайте тільки за достовірними джерелами інформації.
3. Не поширюйте фейки! Спершу ніж це зробити – порадьтесь з вчителем.
4. Не вмикайте нічого в розетки, адже це може тільки нашкодити, а не допомогти.
5. При можливості придбайте ліхтарик, який допоможе Вам освітлити свій робочий стіл.
6. Обов'язково беріть з собою питну воду та їжу.
7. Не забувайте заряджати всю техніку та павербанки.
8. Не поспішайте вмикати всі електроприлади після відновлення електроенергії.
9. Раціонально використовуйте телефон та павербанки.
10. Після відновлення електроенергії першочергово увімкніть найбільш важливі прилади.

ПОРУШЕННЯ РОБОТИ СИСТЕМИ ЕНЕРГОПОСТАЧАННЯ

1. Як підготуватись до аварійних відключень електроенергії

- Зарядіть гаджети. Особливо важливо, щоби повністю зарядженими були пристрої для зв'язку, тому перевірте рівень заряду не лише свого смартфона, а й телефонів членів сім'ї.
- Рекомендується перевести смартфони в режим енергозбереження — це дозволить у разі подовжити термін роботи пристрою, що може стати справжнім порятунком, якщо тимчасове відключення світла з якоїсь причини затягнеться.
- Повністю зарядіть повербанки, перевірте, щоби вони були укомплектовані кабелями, котрі підходили б для зарядки ваших гаджетів.
- У вас є старенький, але робочий телефон із ліхтариком та опцією радіоприймача? Тримайте його під рукою. Це, до речі, є актуальним не лише в періоди погодинних відключень світла. А щоби його акумулятор не розряджався, підтримуйте заряд у ньому на рівні 90%, перевіряючи та заряджаючи його за потребою приблизно раз на місяць.
- Вимкніть з розеток електроприлади, особливо «ненажерливі» — бойлери, обігрівачі та інші подібні пристрої. По-перше, це убезпечить вашу техніку від можливого стрибка напруги при відновленні подачі електрики, що особливо важливо для збереження дорогої техніки. По-друге, це убезпечить енергомережі — чимало пристроїв під час запуску тягнуть енергії значно більше, ніж у звичайному своєму робочому режимі, і під час запуску мережі масове одноразове включення таких приладів у всіх абонентів може викликати аварійну ситуацію в пошкоджених електромережах.
- Відключення відбудеться в темний час доби? Підготуйте резервні джерела освітлення, наприклад, ліхтарики на батареї, свічки. До речі, якщо ви плануєте використовувати свічки, переконайтеся, що ви маєте вдома сірники або декілька запальничок.
- Якщо у вашій домівці немає газової плити, варто заздалегідь подбати про тепле питво або їжу, й особливо це актуально, якщо в сім'ї є маленька дитина або людина, яка потребує спеціального харчування по годинам. Приготуйте все необхідне безпосередньо перед вимкненням світла та покладіть у термос або термосумку.
- Подбайте про автономний радіоприймач. Так, на смартфонах є радіо, але для його роботи зазвичай потрібні або інтернет, або підключені навушники, а ми ж посилено економимо заряд. Отже, маленький радіоприймач на батарейках може стати гарною підмогою, особливо якщо через відключення світла будуть перебої в роботі мобільних мереж — важливі сповіщення можуть передавати по радіо, якщо в регіоні є проблеми зі зв'язком.
- Зробіть запас води для пиття та технічних потреб. Особливо це актуально для маленьких населених пунктів, де разом із відключенням світла «падає» не лише мобільний зв'язок, а й подача води.

- У холодну пору року за відсутності опалення можна використовувати біокамін, що працює на етанолі. Такий пристрій недорогий і доволі простий у використанні, та він зможе прогріти кімнату.
- Додатково рекомендуємо придбати кілька упаковок сухого спирту (хоча б 10 пачок), на такому вогні можна швидко закип'ятити воду або щось приготувати без диму, чаду і запахів.
- Зручним варіантом може стати покупка портативної газової плити та пари змінних балонів до неї. Це прості одноконфорочні моделі, які зазвичай використовуються туристами.
- Про всяк випадок зробіть фотокопії необхідних документів і збережіть їх на різних носіях — на смартфоні, флешці, хмарі.
- Якщо поряд з вами є діти, заздалегідь подумайте, як їх розважити в ці години — дитина може сприймати те, що відбувається, і як гру, і як щось лячне, тому краще зайняти її чимось цікавим. Це можуть бути настільні ігри, ліплення, малювання, читання паперових книг, словесні ігри та багато іншого.

2. Правила користування свічками

Перед освітленням:

Перед спалюванням завжди обрізайте гніт до 3,5 см. Ви можете використовувати гнітючий тример, кусачки для нігтів або ножиці. Довгі або криві гноти можуть викликати нерівномірне горіння, капання або спалахування.

Завжди тримайте воскову калюжу подалі від обрізків гнітів, сірників і сміття.

Завжди використовуйте свічник, спеціально призначений для використання зі свічками. Він повинен бути термостійким, міцним і достатньо великим, щоб містити будь-які краплі або розплавлений віск.

Запалюйте свічки в добре провітрюваному приміщенні:

- Уникайте протягів, вентиляційних отворів або повітряних потоків. Це допоможе запобігти швидкому або нерівномірному горінню, замочуванню і надмірному капанню.
- Дотримуйтесь рекомендацій виробника щодо часу горіння та правильного використання. Загалом, рекомендується, щоб свічки не горіли довше чотирьох годин і охолоджувалися не менше двох годин перед повторним запалюванням.
- Запалюючи свічку, використовуйте довгі сірники або довгу запальничку. Тримайте волосся і вільний одяг подалі від полум'я.

Під час горіння:

- Ніколи не залишайте свічку без нагляду.
- Ніколи не запалюйте свічку ні на чому, що може спалахнути. Тримайте палаючі свічки подалі від меблів, штор, постільних речей, килимів, книг, паперу, легкозаймистих прикрас і т. д.
- Зберігайте свічки в недоступному для дітей і домашніх тварин місці. Не ставте запалені свічки там, де їх можуть перекинути діти, домашні тварини або хто-небудь ще.

- Ніколи не чіпайте і не рухайте свічку, поки вона горить або поки віск розріджений.
- Не спалюйте свічку до кінця. Для запасу міцності припиніть горіння свічки, коли в контейнері залишиться 2,5 - 3 см, якщо ви використовуєте свічку на стовпі.
- Поставте палаючі свічки на відстані не менше 7 см один від одного. Це робиться для того, щоб переконатися, що вони не розплавлять один одного або не створять власних протягів, які змусять свічки горіти неправильно.
- Гасіть свічку, якщо полум'я стає занадто високим або постійно мерехтить. Дайте свічці охолонути, обрізайте гніт і перевірте, чи немає небажаних протягів, перш ніж знову запалити.
- Ніколи не використовуйте свічку як нічник або під час сну.
- Будьте дуже обережні при використанні свічок під час відключення електроенергії. Ліхтарики та інші акумуляторні ліхтарі є більш безпечними джерелами світла під час відключення живлення. Ніколи не використовуйте свічку під час відключення електрики, щоб шукати речі в шафі або при заправці обладнання - наприклад, ліхтаря або газового обігрівача.

При гасінні свічки:

- Щоб погасити свічку просто зажміть фітіль мокрими пальцями!
- Ніколи не використовуйте воду для гасіння свічки. Вода може викликати розбризкування гарячого воску і розбити скляну ємність.
- Перш ніж вийти з кімнати, переконайтеся, що свічка повністю згасла і гніт вугіллячко більше не горить.
- Не чіпайте і не рухайте свічку, поки вона повністю не охолоне.
- Ніколи не використовуйте ніж або гострий предмет для видалення крапель воску зі скляного тримача. Він може подряпати, послабити або розбити скло при подальшому використанні.

ПОРУШЕННЯ РОБОТИ СИСТЕМИ ВОДОПОСТАЧАННЯ

1. Що робити, якщо зникло водопостачання

- передусім потрібно перекрити крани;
- запитися питною водою з бюветів, колодязів, шахтних колодязів, пунктів розливу питної води;
- уживати та використовувати для приготування їжі рекомендують фасовану питну воду, яка продається в магазинах;
- у жодному разі не рекомендується вживати воду з відкритих водойм, її можна використовувати лише для технічних цілей.

2. Як підготуватись до можливого припинення водопостачання

- В кожному оселю потрібно придбати бутильовану герметичну питну воду з великим терміном зберігання, з розрахунку 6 літрів на особу. Це — запас питної води на 72 години, який варто зробити вже зараз;
- Наберіть певний об'єм води для технічних потреб. Це може бути вода з крана, набрана в об'ємну тару;
- Запасіться комплектами одноразового посуду, бажано паперового;

- Придбайте кілька упаковок вологих серветок;
- Для санітарно-гігієнічних потреб використовувати одноразові вологі серветки.

ПОРУШЕННЯ РОБОТИ СИСТЕМИ ТЕПЛОПОСТАЧАННЯ

1. Як довше утримувати тепло

- Використовуйте двері з розумом

Масивні двері — "найкращий варіант" для збереження тепла у вашому будинку, хоча розумне використання будь-яких дверей може мати значення. Попри поширену думку, закриття всіх дверей не сприяє підвищенню енергоефективності. Насправді краще залишити всі внутрішні двері відчиненими при використанні центрального опалення.

У приміщеннях із джерелом тепла, наприклад каміном або дров'яною піччю, важливо тримати двері зачиненими. Це робиться для того, щоб утримувати тепло в єдиній кімнаті, де ви перебуваєте в даний момент, а не випускати його назовні.

Забезпечення належної герметизації вікон та дверей також є корисним для максимального утримання тепла у вашому будинку.

- Закрийте штори та жалюзі

Звичайний будинок втрачає близько 40% тепла через вікна і двері. Штори та жалюзі неймовірно ефективно утримують тепло та блокують протяги, тому обов'язково засмикуйте їх, як тільки сонце сідає, щоб звести до мінімуму втрати тепла.

Знову відкрийте їх, як тільки зійде сонце, щоб дозволити природному сонячному світлу проникати крізь вікна.

- Додайте фольгу

Догляд за радіаторами має вирішальне значення для забезпечення їх робочого стану, і додавання відбиваючої підкладки також може допомогти. Покладіть велику підкладку з фольги за радіатором, і це допоможе зменшити кількість тепла, що йде з вашої оселі, і довше зберегти тепло у вашій кімнаті.

- Зверніть увагу на те, як розташовані ваші меблі та штори

Якщо у вас є великі предмети, такі як дивани, мультимедійні пристрої або книжкові шафи, що блокують радіатори, ви надаєте собі ведмежу послугу, оскільки все тепло поглинатиметься меблями, а не вільно надходитиме в кімнату. Якщо прибрати ці громіздкі меблі від батарей, це дозволить тепловому повітрю правильно циркулювати по кімнаті. Тим, хто не має радіатора або хто уникає його використання, слід знати, що це стосується і електричних обігрівачів.

Ізольуйте підлогу килимком

Приміщення можуть втрачати до 10% тепла через неізольовану підлогу. Квартири та будинки з дерев'яними підлогами можуть виграти від покупки килима. Додатковий шар може запобігти втратам тепла і натомість допомагає утримувати його всередині кімнати.

Можна поставити палатку

Тобто створити навколо себе замкнений простір, і коли тіло генеруватиме тепло, то відповідно теплим буде і цей простір. Всю квартиру нагріти таким способом неможливо: тепло просто розсіється. Однак, якщо зробити так, щоб цей простір був дуже маленький, то його можна нагрівати: особливо це ефективно, коли людина просто спить.

2. Як краще одягатися

Якщо повністю відключається опалення, то єдине джерело тепла в квартирі – це є сама людина.

Коли ми одягаємо щось на себе, воно має створювати шар повітря між нами і одежею. Відповідно варто обирати речі, які є товстими, з ворсом: наприклад, це може бути фліска, у якої є ворс, або пухові речі.

Важливо зберігати порядок одягання різних шарів. Не треба одягати на себе багато одних і тих самих речей: потрібно просто одягти білизну, а далі якийсь шар фліску.

Також можна одягнути в'язаний светр, тому, що він гарно зберігає тепло, тобто другий шар - це саме те, що зберігає тепло. Зверху, якщо вже дуже холодно. Можна одягнути пуховий жилет або пухову куртку.

Потрібно також не забувати про кінцівки: руки, ноги, голову, тому, що через кінцівки виходить доволі багато тепла.

3. Пічне опалення: правила безпечного користування

Під час експлуатації пічного опалення не допускається:

- залишати печі, які топляться, без догляду або доручати нагляд за ними малолітнім дітям;
- користуватися печами, які мають тріщини;
- розміщувати паливо й інші горючі речовини і матеріали безпосередньо перед топковим отвором;
- зберігати незагашені вуглини та попіл у металевому посуді, встановленому на дерев'яній підлозі або горючій підставці;
- сушити (складати, підвішувати) на печах одяг, дрова, інші горючі предмети та матеріали;
- застосовувати для розпалювання печей легкозаймисті речовини;
- топити вугіллям, коксом і газом печі, які не пристосовані для цієї мети;
- використовувати для топлення дрова, довжина яких перевищує розміри топливника;
- здійснювати топлення печей з відкритими дверцятами топливника;
- використовувати вентиляційні та газові канали як димоходи;
- прокладати димоходи (борови) опалювальних печей поверхнею горючих основ;
- здійснювати топлення печей під час проведення у приміщеннях масових заходів;
- використовувати для димових труб асбестоцементні й металеві труби, влаштовувати глиноплетені та дерев'яні димоходи.